

Bestuursdienst

Afdeling **Beleid**
Onderwerp **Inzet taalcoaches voor inburgering**

Bezoekadres
Eendrachtskade ZZ 2

Postadres
Postbus 1125
9701 BC Groningen

E-mailadres
peter.altena@groningen.nl

Website
www.groningen.nl

De leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Telefoon (050) 367 56 94 Bijlage(n) 1

Ons kenmerk SZ 11.2750382

Datum Uw brief van -

Uw kenmerk -

Geachte heer, mevrouw,

Van 2009 tot en met 2011 maken we gebruik van een subsidieregeling van het rijk voor de inzet van taalcoaches bij inburgering. Doel daarvan is om de kwaliteit en de effectiviteit van inburgering te verbeteren. Groningen heeft ingetekend voor het realiseren van 200 taalkoppels in deze drie jaren. De uitvoering hiervan is neergelegd bij Humanitas. Het aantal van 200 taalkoppels zal worden gerealiseerd. Om de vraag te kunnen beantwoorden of het zinvol is na afloop van deze subsidieregeling van het rijk als gemeente voortzetting te geven aan de inzet van taalcoaches, is opdracht gegeven aan Onderzoek en Statistiek Groningen om onderzoek te doen naar de meerwaarde voor inburgering van het taalcoachproject.

Dat onderzoek is afgerond, en het onderzoeksrapport treft u als bijlage aan. De conclusie is dat taalcoaching een bijdrage levert aan taalverbetering waardoor een inburgeraar beter uitdrukking kan geven aan zijn of haar kennis. De taalcoach geeft aan de inburgeraar extra contact- en oefenmomenten met een Nederlander. Taalcoaching heeft een duidelijke meerwaarde en is aanvullend op het inburgeringstraject.

2012 is het laatste jaar dat gemeenten hun inwoners een aanbod voor een inburgeringstraject moeten of kunnen doen. Dit is het gevolg van de nieuwe Wet inburgering die in 2013 van kracht wordt. Vanaf dat moment kunnen gemeenten geen inburgeringstrajecten meer aanbieden aan mensen die willen of moeten inburgeren in de Groningse samenleving. Een inburgeraar is dan zelf volledig verantwoordelijk voor zijn of haar inburgering, en moet zelf de kosten daarvan dragen. Indien een inburgeraar hier niet zelf de middelen voor heeft kan hij/ zij gebruik maken van een sociaal leenstelsel.

Nu 2012 het laatste jaar is dat gemeenten inburgeringsplichtigen of -behoefstigen een inburgeringstraject aanbieden, hebben we ervoor gekozen om

in 2012 nog door te gaan met de inzet van taalcoaches voor inburgeraars, gelet op de meerwaarde die dat heeft voor het resultaat van het inburgeringstraject. Wij stellen hiervoor € 50.000 ter beschikking aan Humanitas, zodat zij in 2012 75 inburgeraars kunnen koppelen aan een taalcoach. Dekking van deze kosten vindt plaats vanuit de overlopende passiva inburgering.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

de burgemeester,
dr. J.P. (Peter) Rehwinkel

A handwritten signature in black ink, consisting of several loops and a long horizontal stroke at the end.

de secretaris,
drs. M.A. (Maarten) Ruys

A handwritten signature in black ink, featuring a large, prominent loop at the beginning followed by a long horizontal stroke.

BASIS VOOR BELEID

OS ONDERZOEK
STATISTIEK
GRONINGEN

De meerwaarde van Taalcoaches

Evaluatie van de meerwaarde van de inzet van
taalcoaches voor de inburgering

Onderzoek en Statistiek Groningen heeft als kernactiviteiten instrumentontwikkeling voor en uitvoering van beleidsgericht onderzoek, het toegankelijk maken van grote hoeveelheden data uit verschillende bronnen, gegevensanalyse, projectevaluatie en dienstverlening bij overheidsmarketing.

De meerwaarde van taalcoaches

Evaluatie van de meerwaarde van de inzet van taalcoaches voor de inburgering

Monique Beukeveld

m.m.v. Willem Hartholt

Onderzoek en Statistiek Groningen
Mei 2011

Inhoud

1. Inleiding	5
1.1 Onderzoeksvraag	5
1.2 Opzet van het onderzoek	5
2. Resultaten enquête onder de taalcoaches.....	7
2.1 Ervaringsduur	7
2.2 Wervingskanalen	7
2.3 Cursussen en bijeenkomsten	8
2.4 Tijdsinvestering	9
2.5 De activiteiten van taalkoppels: breder dan taal	9
2.6 Stellingen	10
3. <i>Meerwaarde van de inzet van taalcoaches</i>	13
3.1 Match van taalcoaches en inburgeraars	13
3.2 Verwijzing naar taalcoaches	13
3.3 De ondersteuning van de taalcoaches	14
3.4 Onderlinge afstemming gewenst	17
4. Conclusies.....	19

De meerwaarde van taalcoaches

1. Inleiding

Om de kwaliteit van inburgering te verbeteren is vanuit het ministerie voor Wonen, Wijken en Integratie het Deltaplan Inburgering ingevoerd. Via dit plan wordt onder meer de inzet van vrijwillige taalcoaches gestimuleerd. Met ingang van 1 januari 2009 werd door de gemeente Groningen subsidie toegezegd aan Humanitas voor de duur van drie jaar om het project Taalcoaches vorm te geven en uit te voeren. In het project worden inburgeraars gekoppeld aan een vrijwillige taalcoach. De inburgeraar volgt een door de gemeente goedgekeurd inburgeringstraject. De vrijwillige taalcoach zorgt voor taalondersteuning van de inburgeraar bij en tijdens het traject. In totaal zijn er begin 2011 200 taalkoppels.

O&S Groningen is door de dienst SOZAWE van de gemeente Groningen gevraagd de evaluatie van het project Taalcoaches uit te voeren. Zij wil weten welke meerwaarde de inzet van taalcoaches heeft voor het inburgeringstraject.

1.1 Onderzoeksvraag

De centrale onderzoeksvraag is:

Wat is de meerwaarde van de inzet van vrijwillige taalcoaches voor het inburgeringstraject?

Deelvragen die hieruit voortvloeien zijn:

- *Welke succesfactoren en welke knelpunten ervaren de vrijwillige taalcoaches ten aanzien van hun inzet?*
- *Welke succesfactoren en welke knelpunten ervaren de inburgeraars ten aanzien van de inzet van taalcoaches?*
- *Welke succesfactoren en welke knelpunten ervaren de consultants van de afdeling inburgering?*

1.2. Opzet van het onderzoek

Het onderzoek bestaat uit een korte enquête, een drietal groepsinterviews en twee individuele interviews.

Enquête via internet

O&S Groningen heeft samen met de opdrachtgever een enquête ontwikkeld voor de vrijwillige taalcoaches van Humanitas. De elementen tijdsinvestering en activiteiten in de ondersteuning vormen het uitgangspunt voor deze enquête. In april 2011 is de enquête onder de taalcoaches van Humanitas verspreid.

(Groeps-)Interviews

Er zijn in april 2011 drie groepsinterviews gehouden: één met inburgeraars die gekoppeld zijn aan een taalcoach, één met een afvaardiging van de groep vrijwillige taalcoaches en één met betrokken klantmanagers van de dienst SOZawe. Daarnaast zijn er in april 2011 twee interviews gehouden met sleutelfiguren van de reïntegratie-bedrijven Stavoor en Agens waar inburgeraars hun inburgeringstraject kunnen volgen.

De interviewbijeenkomsten met inburgeraars en klantmanagers zijn georganiseerd door de opdrachtgever. Belangrijk om hierbij aan te geven is dat er uiteindelijk slechts twee inburgeraars bij het groepsinterview aanwezig waren. Bij het groepsinterview met klantmanagers waren zeven klantmanagers aanwezig.

De bijeenkomst met vrijwillige taalcoaches is georganiseerd door de projectleider Taalcoaches bij Humanitas. Bij het groepsinterview met taalcoaches waren acht taalcoaches aanwezig.

Een onderzoeker van O&S Groningen heeft de vijf groepsinterviews afgenomen. De gesprekken zijn opgenomen en zijn vervolgens uitgewerkt en geanalyseerd door O&S Groningen.

2. Resultaten enquête onder de taalcoaches

Op 1 januari 2009 is het project 'Taalcoaching voor inburgeraars' bij Humanitas gestart. In april 2011 is aan alle 92 taalcoaches bij Humanitas in Groningen gevraagd om via internet een enquête in te vullen. In totaal hebben 52 taalcoaches de enquête ingevuld. De elementen tijdsinvestering en activiteiten in de ondersteuning van inburgeraars vormen het uitgangspunt voor deze enquête. In dit hoofdstuk worden de resultaten van de enquête onder de taalcoaches weergegeven.

2.1 Ervaringsduur

Aan de respondenten is allereerst gevraagd hoelang ze al taalcoach zijn. In tabel 3.1 geven we de resultaten weer.

Tabel 2.1 De ervaringsduur als taalcoach

Ervaringsduur	Aantal	Percentage
korter dan half jaar	8	16%
half tot 1 jaar	13	26%
1 tot 2 jaar	17	34%
2 tot 5 jaar	6	12%
5 jaar of langer	6	12%
totaal bekend	50	100%

Van de respondenten is een groot deel (42%) een jaar of korter taalcoach. Wat opvalt, is dat een kwart van de respondenten aangeeft langer dan twee jaar taalcoach te zijn. Dat is langer dan het bestaan van het Taalcoachproject dat begin 2009 is gestart. Een verklaring hiervoor kan zijn dat Humanitas al langere tijd taalondersteuning aanbiedt. Vermoedelijk is deze groep al eerder als taalondersteuner bij Humanitas gestart.

2.2 Wervingskanalen

Vrijwilligers kunnen op verschillende manieren in aanraking komen met het taalcoachproject. We hebben aan de taalcoaches gevraagd op welke wijze zij in aanraking zijn gekomen met het taalcoachproject. De resultaten worden in tabel 2.2 weergegeven.

De meerwaarde van taalcoaches

Tabel 2.2 Wervingskanalen voor taalcoaches

Wervingskanaal	Aantal	Percentage
Via folders/advertenties	5	10%
Via mond tot mond reclame	5	10%
Voorlichtingsochtenden bij Humanitas	11	22%
Open dagen	1	2%
Via de website van Humanitas	18	35%
Anders	11	22%
Totaal bekend	51	100%

De resultaten in tabel 2.2 laten zien dat er meerdere kanalen belangrijk zijn voor de werving van taalcoaches. Vooral de website van Humanitas en voorlichtingsdagen bij Humanitas spelen een belangrijke rol. Van de taalcoaches heeft 22 procent op een andere wijze dan bovengenoemd kennis genomen van taalcoaching bij Humanitas. Voorbeelden zijn: via ander vrijwilligerswerk, via de dienst SOZAWE of via TV Noord.

2.3 Cursussen en bijeenkomsten

Ter ondersteuning is de taalcoaches de mogelijkheid geboden om deel te nemen aan cursussen of bijeenkomsten. Binnen de respondentengroep heeft ongeveer de helft gebruik gemaakt van één of meerdere van deze mogelijkheden. In tabel 2.3 zetten we de deelname aan de verschillende cursussen en bijeenkomsten op een rij.

Tabel 2.3 Deelname aan cursussen en –bijeenkomsten

Cursus of bijeenkomst	Aantal	Percentage
vakinhoudelijke informatie en didactische adviezen	25	48%
inburgering en culturele verschillen	7	14%
Nederlands leren, maar mijn moedertaal dan ?	1	2%
Hoe zit het met de verstaanbaarheid?	0	
Hoe help je de deelnemer bij de inburgering?	2	4%
Interculturele communicatie I	3	6%
Interculturele communicatie II	2	4%
Symposium: 'Thuis is waar ik welkom ben'.	1	2%
Inburgering bij Agens	5	10%
niet meegedaan aan bovengenoemde cursus of bijeenkomst	23	44%

In tabel 2.4 zien we dat 44% van de respondenten niet heeft deelgenomen aan een van de genoemde cursussen of bijeenkomsten. De helft van de taalcoaches die hebben deelgenomen aan een cursus of bijeenkomst, heeft deelgenomen aan de cursus vakinhoudelijke en didactische informatie. Deze cursus trok daarmee ook de meeste deelnemers. Aan de cursus inburgering en culturele verschillen en Inburgering bij Agens heeft ongeveer tien procent van de respondenten deelgenomen.

2.4 Tijdsinvestering

Aan de respondenten is vervolgens gevraagd hoeveel inburgeraars zij als taalcoach begeleiden en hoeveel tijd zij gemiddeld besteden aan de begeleiding van een inburgeraar. De helft van de respondenten begeleidt één inburgeraar. Een kwart begeleidt twee of drie inburgeraars. Ongeveer 20 procent begeleidt vier of meer inburgeraars. In tabel 2.4 wordt de tijdsinvestering van de taalcoaches op een rij gezet.

Tabel 2.4 Tijdsinvestering per inburgeraar

Tijd	aantal taalcoaches	percentage
1 uur per week	5	10%
2 uur per week	31	65%
3 uur per week	7	14%
meer dan 3 uur per week	5	10%
Totaal bekend	49	100%
Onbekend	4	
Totaal	52	

Tweederde van de respondenten besteedt als taalcoach twee uur per week aan de begeleiding van een inburgeraar. Zeven taalcoaches besteden drie uur per week aan begeleiding van een inburgeraar. In totaal besteden vijf taalcoaches meer dan drie uur per week.

2.5 De activiteiten van taalkoppels: breder dan taal

Welke activiteiten ondernemen de taalcoaches zoal met inburgeraars? Aan de taalcoaches is een aantal activiteiten voorgelegd. Meerdere activiteiten konden worden vermeld. In tabel 2.5 geven we de resultaten weer.

De meerwaarde van taalcoaches

Tabel 2.5 Activiteiten die taalcoaches ondernemen met inburgeraar(s)

Activiteiten	aantal taalcoaches	percentage
Ondersteunen bij het huiswerk maken	41	78%
Ondersteunen bij het invullen van formulieren	22	42%
Bezoeken van bibliotheek	14	27%
Bezoeken van musea	5	10%
Anders	22	42%

Driekwart van de respondenten biedt ondersteuning aan de inburgeraar bij het maken van huiswerk. Ondersteuning bij het invullen van formulieren vormt ook een hulpvraag van inburgeraars. Ongeveer 40 procent van de respondenten geeft deze ondersteuning. Een kwart van de respondenten brengt met de inburgeraar een bezoek aan de bibliotheek. Slechts een enkeling brengt een bezoek aan het museum. Bovendien onderneemt ongeveer 40 procent van de respondenten (ook) andere activiteiten met de inburgeraar dan de in tabel 3.6 genoemde activiteiten. Hierbij gaat het enerzijds om activiteiten die primair op de taal en de taalvaardigheid zijn toegespitst zoals lezen, schrijven en grammatica en het spreken van de Nederlandse taal. Anderzijds gaat het om activiteiten die meer op het algemeen functioneren binnen de Nederlandse samenleving zijn toegespitst, zoals uitleg geven aan specifieke Nederlandse gewoontes en cultuur, bezoekjes afleggen in de stad aan voorzieningen en/of winkelen.

2.6 Stellingen

Ten slotte kregen de taalcoaches een aantal stellingen voorgelegd. Zij konden deze stellingen aan de hand van vier categorieën beoordelen, naargelang de mate waarin men het eens of oneens was met de betreffende stelling. In tabel 2.6 geven we weer hoe de verschillende stellingen zijn beoordeeld.

Voldoende mogelijkheden voor het ondernemen van activiteiten

Ongeveer driekwart van de respondenten is het eens met de stelling dat ze als taalcoach voldoende mogelijkheden zien om met de inburgeraar verschillende activiteiten te ondernemen. Eén op de vijf is het met de stelling oneens.

Voldoende beschikbare tijd voor de taken als taalcoach

Bij de stelling Ik heb onvoldoende tijd beschikbaar om de taken als taalcoach uit te voeren, geeft driekwart van de respondenten aan dat ze het hiermee oneens zijn. Een op de vijf respondenten is het met de stelling eens.

Onvoldoende budget

Een vijfde van de respondenten vindt dat er voldoende budget is om met de inburgeraar activiteiten te ondernemen. Ongeveer de helft van de respondenten vindt dat er onvoldoende budget beschikbaar is voor de activiteiten. Opvallend is dat een kwart aangeeft deze stelling niet van toepassing te vinden.

Tabel 2.6 Stellingen

Stellingen	helemaal mee eens	eens	niet mee eens	helemaal niet mee eens	nvt
Voor mezelf zie ik voldoende mogelijkheden om verschillende activiteiten met de inburgeraar uit te voeren.	20%	58%	16%	2%	4%
Ik heb onvoldoende tijd beschikbaar om de taken als taalcoach uit te voeren.	2%	18%	31%	44%	4%
Er is voldoende budget om als taalkoppel activiteiten te ondernemen.	4%	16%	29%	24%	27%
Ik heb goed contact met de inburgeraars die ik als taalcoach begeleid.	64%	33%			2%
Juist de ondersteuning van een taalcoach verhoogt het taalniveau van een inburgeraar.	67%	27%	4%	2%	
Taalondersteuning door een taalcoach verhoogt de kans op werk voor een inburgeraar.	47%	40%	7%	2%	4%
Iedere inburgeraar moet aan een taalcoach worden gekoppeld.	47%	36%	7%	7%	4%
Het geven van taalondersteuning geeft mij voldoening.	64%	33%			2%
Het geven van taalondersteuning is voor mij te weinig uitdagend om er mee verder te gaan.		2%	24%	69%	4%
Ik zou een ander aanbevelen om zich als vrijwillige taalcoach aan te melden.	56%	36%			9%

De meerwaarde van taalcoaches

Goede waardering van het contact

Het lijkt erop dat de taalcoaches en de inburgeraar goed worden gematched. Op de stelling 'Ik heb goed contact met de inburgeraars die ik als taalcoach begeleid.' geven alle respondenten aan dat zij het hiermee eens zijn.

Ondersteuning van de taalcoach verhoogt het taalniveau

Bijna alle respondenten vinden dat juist de ondersteuning van de taalcoach het taalniveau van de inburgeraar verhoogt. Slechts zes procent is het met de stelling oneens.

Inzet van taalcoaches vergroot de kansen op de arbeidsmarkt

Bijna negentig procent van de respondenten is het eens met de stelling dat de inzet van de taalcoaches de kansen op de arbeidsmarkt voor de inburgeraar vergroot. Er zijn ook enkele coaches die deze stelling niet ondersteunen.

Nut van de inzet van een taalcoach

Ruim tachtig procent van de respondenten is het eens met de stelling dat iedere inburgeraar aan een taalcoach moet worden gekoppeld.

Een vijfde ondersteunt de stelling niet. Een verklaring hiervoor kan zijn dat de respondenten vinden dat niet ieder inburgeraar een taalcoach nodig heeft om voldoende in te kunnen burgeren.

Taalondersteuning geeft voldoening en is voldoende uitdagend

Nagenoeg alle respondenten zijn het eens met de stelling dat taalondersteuning hen voldoening geeft. Het werk blijkt ook voor vrijwel alle respondenten voldoende uitdagend om ermee verder te gaan.

Slechts een enkele respondent ervaart te weinig uitdaging om taalondersteuning voort te zetten.

Aanbeveling aan anderen om zich als taalcoach aan te melden

De respondenten kunnen anderen aanbevelen om zich als taalcoach in te zetten voor inburgeraars. Niemand wijst de stelling af; slechts enkele respondenten geven aan hier geen oordeel over te kunnen, of willen geven.

3. Meerwaarde van de inzet van taalcoaches

In dit hoofdstuk gaan we in op de ervaringen van de geïnterviewde taalcoaches van Humanitas, van inburgeraars en van klantmanagers van de dienst SOZawe. Daarnaast zijn sleutelfiguren geïnterviewd van een tweetal reïntegratiebedrijven, te weten Stavoor en Agens, waar inburgeraars hun inburgeringstraject volgen. We gaan ondermeer in op de rol van de taalcoaches en de successen en de knelpunten van de inzet van taalcoaches in het inburgeringstraject.

3.1 Match van taalcoaches en inburgeraars

Vrijwilligers en inburgeraars die zich hebben aangemeld voor het taalcoachproject worden uitgenodigd voor een individueel gesprek bij Humanitas. Hierin worden zij geïnformeerd over het project, de werkwijze en kunnen ze hun eigen mogelijkheden en wensen aangeven. Na de individuele gesprekken vindt er een match plaats tussen een taalcoach en een inburgeraar. Hierbij worden vraag en aanbod zo goed mogelijk op elkaar afgestemd. Naast de afstemming van vraag en aanbod moet er volgens de geïnterviewden ook een klik zijn. Dat betekent voor hen dat men onderling goed en op een gelijkwaardige manier met elkaar overweg moet kunnen. Een taalkoppel is hiermee gevormd. Een van de taalcoaches zegt:

‘De vraagstelling van de inburgeraars is heel verschillend. De een wil vooral met iemand praten en een ander heeft meer behoefte aan verdieping van de grammatica. Daarnaast zijn er hoogopgeleide en laagopgeleide inburgeraars. Het is maar net waar je als vrijwilliger de voorkeur aan geeft.’

3.2 Verwijzing naar taalcoaches

Inburgeraars komen op verschillende manieren terecht bij het taalcoachproject van Humanitas. Voorbeelden zijn dat ze al bekend zijn bij Humanitas en op die manier in aanraking komen met taalcoaches. Ook worden inburgeraars verwezen door klantmanagers van de dienst SOZawe van de gemeente Groningen of zo nu en dan door reïntegratiebedrijven waar ze hun inburgeringstraject volgen. Een van de klantmanagers van de dienst SOZawe geeft aan: ‘Ik geef altijd wel aan dat ze naar Humanitas kunnen voor taalondersteuning. De cliënt moet dan zelf gemotiveerd zijn om te zien of het een toegevoegde waarde heeft als iets extra’s, om er zelf naar toe te gaan.’

3.3 De ondersteuning van de taalcoaches

De geïnterviewde taalcoaches geven aan dat zij in hun begeleiding uitgaan van de behoefte van de inburgeraars. Het zwaartepunt van de behoefte komt volgens alle geïnterviewden neer op het verbeteren van het spreken van de Nederlandse taal. Maar het gaat niet alleen om taal, het gaat daarnaast ook om de behoefte van inburgeraars om praktische vragen te stellen over de gewoontes van Nederlanders en de kennis van de samenleving.

Motivatie is een voorwaarde

De geïnterviewde taalcoaches hebben allen te maken met gemotiveerde cliënten waardoor taalcoaching van beide kanten leuk en zinvol blijkt. Dat betekent dat er volgens hen hoe dan ook verbetering ontstaat in het spreken, lezen, schrijven en/of begrijpen van de Nederlandse taal, afhankelijk van de behoeften van de cliënt.

Kennis van de culturele achtergrond van de inburgeraar

De geïnterviewden vinden het voor taalcoaches belangrijk om inzicht te krijgen in de culturele achtergronden van de inburgeraars die zij ondersteunen. Wederzijds begrip en interesse in de ander zijn hierbij belangrijke sleutelwoorden. Taalcoaches hebben het, in hun contact met de inburgeraar, over zijn of haar achtergrond, gewoonten en situatie.

Taalcoaches vinden het ook een verrijking voor zichzelf om kennis te nemen van de achtergronden van de inburgeraars die zij ondersteunen. Een van de taalcoaches geeft aan:

'Ik vind vooral taal overbrengen heel erg leuk. Ook ben ik erg geïnteresseerd in andere culturen. Er gaat een wereld voor me open sinds ik taalcoach ben. Ik leer andere culturen beter begrijpen, hoe lastig ze het kunnen hebben om te integreren.'

De taalcoaches krijgen bovendien cursussen aangeboden over onderwerpen als interculturele communicatie. Een van de sleutelfiguren geeft aan dat bijvoorbeeld aandacht wordt besteed aan: Hoe ga je om met de uitnodiging van inburgeraars om bij hen thuis te komen? Hoe geef je een grens aan? Een inburgeraar kan onbewust grenzeloos zijn. Hoe ga je daarmee om?

Grenzen aangeven

De taalcoaches geven aan dat ze in hun ondersteuning als taalcoach wel duidelijk grenzen moeten aangeven bij wat de inburgeraar van hen kan verwachten. Deze grenzen moeten ze dan ook goed bewaken. Er wordt gezegd:

'Het is niet de bedoeling dat wij hun huiswerk maken, het blijft hun verantwoordelijkheid om de taal te leren en wij als vrijwilligers zijn er om daarbij te ondersteunen.'

Inburgeraars willen vaak meer contact met ons omdat het contact met Nederlanders vaak beperkt is. De vraag bij hen ligt er altijd. Wat dat betreft kan je snel over een grens gaan.'

Taalcoaching als zinvolle aanvulling op het inburgeringstraject

Taalcoaching fungeert volgens de geïnterviewden als extra aanvulling op het inburgeringstraject. Iedereen is enthousiast over de inzet van een taalcoach in het inburgeringstraject. Er worden dan ook voornamelijk successen genoemd. De inzet van de taalcoach draagt volgens de geïnterviewden bij aan zowel het theoretische aspect van het inburgeren als het praktische aspect. Een van de klantmanagers van SOZAWE geeft aan dat ze van inburgeraars positieve signalen krijgt over de taalcoaching:

"Als iets tijdens de inburgeringsles moeilijk is hebben ze een stukje extra ondersteuning nodig. Dat kunnen ze bij Humanitas krijgen. Dat heeft hen geholpen, omdat ze daar al hun vragen kwijt kunnen."

De geïnterviewde taalcoaches en inburgeraars zelf vinden dat de contacturen tussen Nederlanders en inburgeraars vaak te weinig zijn. Hierdoor zijn er te weinig oefenmomenten om de Nederlandse taal te spreken. De geïnterviewde inburgeraars geven aan dat het belangrijk is om de Nederlandse taal te blijven oefenen, maar dat de verleiding groot is om in de eigen omgeving de eigen taal te spreken. De inzet van de taalcoach biedt dan ook extra contact met een Nederlander

Taalcoaches geven vervolgens aan dat het kennisniveau van inburgeraars hoger is dan dat deze met de Nederlandse taal kunnen verwoorden. Taalcoaching levert een bijdrage aan taalverbetering waardoor een inburgeraar beter uitdrukking kan geven aan zijn of haar kennis.

Activiteiten

Per taalkoppel worden afspraken gemaakt hoe de ondersteuning vorm krijgt. De activiteiten die de taalcoaches met inburgeraars verrichten zijn divers. Ook dit ligt aan de behoefte en het niveau van de inburgeraar. De geïnterviewde taalcoaches geven aan dat zij de inburgeraars waar nodig ondersteunen bij hun huiswerk. Maar ook voorlezen uit een boek of de krant werkt bij het leren van de taal. Het belangrijkste vinden de geïnterviewden dat er met de Nederlandse taal wordt geoefend en dat taalcoaches de inburgeraars verbeteren, vooral op het gebied van uitspraak en grammatica.

De locatie waar deze ondersteuning wordt geboden is voornamelijk bij Humanitas. Soms komen taalcoaches bij de mensen thuis of ze zoeken een plek in de bibliotheek. Daarnaast helpen ze ook bij praktische zaken.

De meerwaarde van taalcoaches

Verskillende taalcoaches gaan met de inburgeraars op pad naar bijvoorbeeld winkels, de bank of een gemeentelijke dienst of de bibliotheek. Op deze wijze laten taalcoaches de inburgeraars mogelijkheden binnen de samenleving zien, die ze wellicht anders niet hadden ontdekt. Een van de taalcoaches geeft aan:

"Mijn cliënt is moslim. Hij at nooit vlees omdat hij niet wist waar varkensvlees in zat. We zijn op excursie gegaan naar de supermarkt en daar hebben we opgeschreven welk vlees hij wel kan eten."

Meerwaarde: individueel contact

Alle geïnterviewden zien het individuele contact tussen een inburgeraar en een taalcoach als grote meerwaarde. Dit één op één contact zorgt voor een intensief contact met een Nederlander. In dit contact kunnen inburgeraars vragen stellen die op hen als persoon van toepassing zijn. Het contact met de taalcoach is bij uitstek hiervoor geschikt. Men gaat uit van de vraag en de behoefte van de inburgeraar en verricht hiermee maatwerk. De coach is iemand die de tijd kan nemen om te luisteren en persoonlijke aandacht kan geven. Een van de taalcoaches geeft aan:

"Dan durven ze ook de vragen te stellen wat ze in een groep niet snel zullen doen. Op school is daar ook niet altijd tijd voor omdat er les gegeven moet worden."

Dit wordt door de geïnterviewde inburgeraars bevestigd. Zij geven aan dat de Nederlandse taal voor hen moeilijk is om te leren. Vooral de uitspraak en de grammatica. Daarom vinden zij de individuele taalcoaching belangrijk. De ondersteuning wordt op maat gegeven, waardoor ze volgens hen in hun eigen tempo de taal goed kunnen begrijpen. Een van hen zegt:

"Soms begrijp ik niet wat er in de schoolmap staat. Dan ga ik naar de taalcoach en dan bespreken we het samen. Als zij het vertelt, begrijp ik alles. Zonder de taalcoach denk ik altijd: Wat betekent dat?"

Een van de sleutelfiguren geeft aan dat de vaardigheid van coachen is dat je de ander het werk laat doen. De kunst is dat je als coach de ander het gevoel geeft dat je er bent en dat de ander bij je terecht kan.

Bieden van vertrouwen en veiligheid

De geïnterviewden geven aan dat de activiteiten in de taalcoaching de inburgeraars meer zelfvertrouwen kunnen bieden. Hiermee geven ze ondermeer ondersteuning bij het maken van een portfolio in het inburgeringstraject van de inburgeraar. De ondersteuning die geboden wordt is 'tot de deur'. Dat betekent dat de taalcoach op de achtergrond aanwezig is en de inburgeraar zelf de actie laat ondernemen, zoals het openen van een rekening bij de bank.

Een van de taalcoaches zegt:

“Als je mee gaat biedt dat een stukje veiligheid, daarmee wordt hun zelfvertrouwen versterkt. Daardoor raken ze weer meer gemotiveerd om het Nederlands onder de knie te krijgen. Dan gaat het ook makkelijker, je kunt ze stimuleren....Ze worden vrijer en krijgen meer lef om Nederlands te spreken, waardoor ze makkelijker kunnen invoegen in de Nederlandse samenleving. ”

Kansen op de arbeidsmarkt

De geïnterviewden vinden dat het taalcoachproject een toegevoegde waarde heeft voor wat betreft de kansen van inburgeraars op de arbeidsmarkt. Iedereen is het erover eens dat het dan nog niet om een startkwalificatie gaat. Inburgeraars geven aan dat de uitspraak en grammatica van de Nederlandse taal lastig blijven. Een van hen wil daarom na het inburgeringexamen een extra taalcursus volgen die ze nodig heeft om een HBO-opleiding te kunnen volgen.

3.4 Onderlinge afstemming gewenst

De klantmanagers van de dienst SOZawe geven aan dat ze te weinig op de hoogte zijn van het taalcoachproject bij Humanitas. Om hun klanten hierover goed te kunnen voorlichten vinden ze het gewenst dat zij hierover in voldoende mate worden geïnformeerd. Zij zien daarnaast een meerwaarde voor de inburgeraar wanneer er afstemming tussen hen als klantmanagers en de taalcoaches kan plaatsvinden. Vooral waar het gaat om de terugkoppeling in de voortgangsrapportages van de bedrijven waar inburgeraars hun inburgeringstraject volgen. Hierover zegt men:

‘Wij krijgen voortgangsrapportages van de taalinstututen. Daar staat in waaraan de cliënt extra aandacht moet besteden. Dat zou je met de taalcoach kunnen bespreken, zodat die daar aandacht aan kan besteden.’

Klantmanagers stellen voor dat zij hiervoor bij Humanitas bij één aanspreekpunt terecht kunnen.

Valkuil: overnemen

De geïnterviewde klantmanagers en sleutelfiguren geven aan dat er ook een valkuil bestaat voor een taalcoach. Deze valkuil betreft het zogenoemde ‘pamperen’. Activiteiten voor de inburgeraar overnemen in plaats van deze door de inburgeraar zelf te laten ondernemen. Het is belangrijk dat taalcoaches zich van deze valkuil bewust zijn en blijven.

‘Al die vrijwilligers hebben een sociale betrokkenheid. Het kan gebeuren dat iemand zijn taken ruimer gaat zien dan bedoeld en zaken gaat overnemen van de inburgeraar.’

De meerwaarde van taalcoaches

4. Conclusies

Met ingang van 1 januari 2009 werd door de gemeente Groningen subsidie verstrekt aan Humanitas voor de duur van drie jaar om het project Taalcoaches vorm te geven en uit te voeren. In het project worden inburgeraars gekoppeld aan een vrijwillige taalcoach. De inburgeraar volgt een door de gemeente goedgekeurd inburgeringstraject. De vrijwillige taalcoach zorgt voor taalondersteuning van de inburgeraar bij en tijdens het traject.

O&S Groningen heeft in opdracht van de dienst SOZAWE van de gemeente Groningen onderzoek gedaan naar de meerwaarde van de inzet van taalcoaches voor het inburgeringstraject. Om meer kennis te krijgen over de praktische inzet van de taalcoaches is allereerst een enquête uitgezet onder de taalcoaches. Daarnaast zijn er in totaal vijf interviews gehouden met inburgeraars, taalcoaches van Humanitas, klantmanagers van de dienst SOZAWE van de gemeente Groningen en sleutelfiguren van een tweetal reïntegratiebedrijven waar inburgeraars hun inburgeringstraject volgen. In deze interviews zijn we vooral ingegaan op successen en knelpunten van de inzet van taalcoaches. In dit hoofdstuk zetten we op basis van de resultaten van deze interviews de belangrijkste conclusies op een rij.

1. Goede match

De taalcoaches en de inburgeraars worden bij Humanitas goed gematched. De vraag van de inburgeraar wordt zo goed mogelijk op het aanbod van de taalcoach afgestemd. Ook moet er een klik zijn: voor de geïnterviewde betekent dit dat men onderling goed en op een gelijkwaardige manier met elkaar overweg moet kunnen.

2. Taalcoaching: taalverbetering en breder

Taalcoaching levert een bijdrage aan taalverbetering waardoor een inburgeraar beter uitdrukking kan geven aan zijn of haar kennis. De inzet van de taalcoach biedt de inburgeraar extra contact en oefenmomenten met een Nederlander. Verschillende taalcoaches gaan met de inburgeraars op pad naar bijvoorbeeld winkels, de bank of een gemeentelijke dienst. Zo laten taalcoaches de inburgeraars mogelijkheden binnen de samenleving zien en ervaren, die ze misschien anders niet hadden ontdekt.

Taalcoaching fungeert volgens de geïnterviewden als extra aanvulling op het inburgeringstraject. De inzet van de taalcoach draagt volgens de geïnterviewden bij aan zowel het theoretische aspect van inburgeren als aan het praktische aspect. Per taalkoppel worden afspraken gemaakt over hoe de ondersteuning vorm krijgt. De meeste ondersteuning wordt geboden bij het maken van huiswerk.

3. Individueel contact zorgt voor intensief contact

Eén op één contact zorgt voor een intensief contact met een Nederlander. Taalcoaches gaan uit van de vraag en de behoefte van de inburgeraar en verrichten hiermee maatwerk. In dit contact kunnen inburgeraars vragen stellen die op hen als persoon van toepassing zijn. Het is iemand die de tijd kan nemen om te luisteren en persoonlijke aandacht kan geven. Inburgeraars vinden vooral de uitspraak en de grammatica van de Nederlandse taal moeilijk. Daarom vinden zij de individuele taalcoaching belangrijk. De ondersteuning wordt op maat gegeven, waardoor ze volgens hen in hun eigen tempo de taal goed kunnen begrijpen.

4. Taalcoach biedt vertrouwen en veiligheid

De activiteiten in de taalcoaching kan de inburgeraars meer zelfvertrouwen bieden. De taalcoaches geven in het inburgeringstraject van de inburgeraar ondermeer ondersteuning bij het maken van een portfolio. De ondersteuning die geboden wordt is 'tot de deur'. Dat betekent dat de taalcoach op de achtergrond aanwezig is en de inburgeraar zelf de actie laat ondernemen. De aanwezigheid van de taalcoach biedt vertrouwen en geeft de inburgeraar zelfvertrouwen. Ze durven meer Nederlands te praten in het openbaar doordat ze zich gesteund voelen.

5. Afstemming gewenst

Om de klanten goed te kunnen voorlichten over het taalcoachproject vinden klantmanagers het gewenst dat zij hierover worden geïnformeerd. Zij zien daarnaast een meerwaarde voor de inburgeraar wanneer er afstemming tussen hen als klantmanagers en taalcoaches kan plaatsvinden. Vooral waar het gaat om de terugkoppeling in de voortgangsrapportages van de bedrijven waar inburgeraars hun inburgeringstraject volgen. Klantmanagers stellen voor dat zij hiervoor bij Humanitas bij één aanspreekpunt terecht kunnen.

BASIS VOOR BELEID

BEZOEKADRES
Eendrachtskade ZZ 2
9726 CW Groningen

POSTADRES
Postbus 1125
9701 BC Groningen

T (050) 367 56 30
F (050) 367 56 33
E info@os.groningen.nl
I www.os-groningen.nl